III. Zločin zpronevěření.

Zpronevěření stává se zločinem buď vzhledem k povaze skutku (§ 181 tr. z.) nebo vzhledem k vyššímu obnosu (§ 183 tr. z.) a sice v prvém případě, když někdo věc nějakou, kteráž mu za příčinou jeho veřejného (státního neb obecního) úřadu nebo zvláštního příkazu vrchnostenského neb obecného byla svěřena, a kteráž činí více než 5 zl., za sebou zadrží nebo sobě přivlastní, v případě druhém pak, když někdo vůbec zadrží nebo přivlastní si svěřenou sobě věc, která činí více než 50 zl. Zločin zpronevěry dle § 181 tr. z. (zpronevěra v úřadě) tresce se těžkým žalářem od jednoho do pěti let; převyšuje-li však 100 zl., od pěti až do desíti a dvaceti let. Zločin zpronevěření dle § 183 tr. z. budiž potrestán žalářem od šesti měsíců do jednoho roku; převyšuje-li však věc zpronevěřená obnos 300 zl., potrestán budiž těžkým žalářem od jednoho do pěti let, a jsou-li okolnosti zvláště přitěžující, mezi pěti a deseti lety.

IV. Přestupek zpronevěření.

1. Zpronevěření v úřadě do 5 zl. a všecky ostatní zpronevěry do 50 zl. trestají se jako přestupky, dle vojenského tr. zákona jako přečiny (§ 736 voj. tr. z.).

2. Zpronevěry mezi manžely, rodiči, dětmi nebo sourozenci stihají se toliko k žádosti hlavy rodiny; výhoda tato trvá však jen potud, pokud zmíněné osoby žijí ve společné domácnosti. Trest v obou případech jest vězení od jednoho týdne až do šesti měsíců, jež po případě může býti zostřeno.

V. Zánik trestnosti. Zpronevěra se stává beztrestnou, když pachatel — nikoli však osoba třetí za něho — nahradí z účinné lítosti, byť i k naléhání poškozeného, veškerou škodu, skutkem jeho způsobenou, prve než soud nebo jiná vrchnosť zví o jeho provinění (§ 187 tr. z.).

VI. Podílnictví ve zpronevěře. Srv. čl. Účastenství a podílnictví a Spoluvina.

Zprotivení se orgánům moci státní.

I. Pojem.

Zprotivení se vrchnosti protivou k pouhé neposlušnosti vrchnostenských nařízení jest v širším smyslu, t. j. dle terminologie našeho tr. z. činem trestním. O tom, které osoby sluší pokládati za vrchnost, viz čl. Pozdvižení a vzbouření. Vrchnostenské osoby jsou však jen tehdá předmětem trestného zprotivení se proti nim namířeného, jsou-li u výkonu vrchnostenského rozkazu neb u výkonu svého úřadu neb služby. Pro posouzení otázky, je-li tomu tak, stačí, že dotyčná osoba oprávněna jest předsevzíti určitý čin in abstracto a nerozhodnuto jest, jsou-li zde (in concreto) též materielní náležitosti ku předsevzetí dotyčného jednání. Zprotivení se osobám vrchnostenským může se jeviti v různých stupních.

II. Jednotlivé způsoby.

Náleží sem:

1. Přestupek mísení se do výkonu služeb veřejných (§ 314 tr. z., § 571 voj. tr. z.). Přestupku tohoto dopouští se, kdo neurážeje osobu vrchnostenskou, jinak se mísí v úkon úřadní, by zabránil osobě vrchnostenské v počatém (roz. kas. s. z 19. dubna 1888 č. sb. 1144) výkonu jejího úřadu nebo služby nebo ve výkonu vrchnostenského rozkazu. Přestupek tresce se vězením od jednoho dne do jednoho měsíce.

2. Přestupek slovné neb skutkové urážky vrchnostenské osoby (§§ 312, 313 tr. z. §§ 569, 570 voj. tr. z.) (viz čl. Urážka osob úředních).

3. Přečin shluknutí (§§ 279, 280 tr. z. §§ 531, 532 voj. tr. z.) (viz čl. Shluknutí).

4. Zločin veřejného násilí násilným ruky vztažením nebo nebezpečným vyhrožováním osobám vrchnostenským ve věcech úředních (§§ 81, 82 tr. z. §§ 358, 359 voj. tr. z.). Tohoto zločinu dopouští se, kdo sám (neb též více osob, avšak beze srocení) zprotiví se osobě vrchnostenské u výkonu veřejného rozkazu neb u výkonu jejího úřadu neb služby v úmyslu, by zmařil tento výkon nebezpečným vyhrožováním (vyhrožuje zlem namířeným proti životu nebo zdraví ohroženého a jest se s pravděpodobnosti obávati, že zlo ihned vykoná) (roz. kas. s. z 24. září 1892 č. sb. 1560), neb skutečným násilným ruky vztažením (k čemuž dostačí každý odpor s užitím síly tělesné, jenž vystupuje proti činnosti vrchnosti, která pak má alternativu: buď odpor s vynaložením síly fysické zlomiti aneb od úředního úkonu upustiti), neb kdo některý z nich těchto činů předsevezme, by vynutil úkon úřední neb služební. Zločin tento tresce se žalářem od 6 měsíců do jednoho roku; stal-li se však odpor zbraněmi (nikoliv v technickém smyslu, nýbrž vzhledem k ostatním předmětům, na př. vidlemi), jež jsou určeny k útoku neb hájení se aneb jichž lze aspoň k tomu upotřebiti (roz. kas. s. z 13. června 1884 č. sb. 647), aneb bylo-li při odporu způsobeno tělesné poškození (roz. kas. s. z 22. června 1882 č. sb. 643) neb zranění aneb stal-li se odpor, by byl úkon úřední neb služební vynucen, jest trestem těžký žalář od jednoho roku do pěti let.

5. Zločin pozdvižení (§§ 68, 72 tr. z. §§ 344—348 voj. tr. z.).

6. Zločin vzbouření (§§ 73, 75 tr. z. a §§ 349 až 352 voj. tr. z.) (viz čl. Pozdvižení a vzbouření).

III. Vojenský trestní zákonník zná kromě toho ještě zvláštní vojenský zločin a v méně těžkých případech vojenský přečin odboj a neslušného chování se proti vojenským oddílům (§§ 172—181 voj. tr. z.).

Způsobilosť dědická viz Právo dědické a způsobilosť dědická.

Způsobilosť ke sporu.

1. Pojem.

Způsobilost ke sporu je způsobilosť osoby samostatně před soudem jednati (§ 1 c. ř. s.). Způsobilosť procesní jest tudíž způsobilosť k právním činům ve sporu. Něco jiného jest pak způsobilosť býti stranou spornou (Parteifähigkeit), čili t. zv. procesuální způsobilosť ku právům. Kdežto tedy na př. osoba právnická jest způsobilou býti stranou ve sporu, t. j. může býti žalována neb sama žalovati, postrádá vždy způsobilosti ke sporu, neb již dle povahy věci co strana jednati nemůže a proto musí býti zastupována osobami fysickými, jež jednají co její zástupcové.

Způsobilosť ke sporu přísluší všem osobám fysickým potud, pokud mohou v platné závazky vcházeti, čili jinak, pokud jsou způsobilými ku právním činům. Zda-li pak je tu tato způsobilosť, dále nutnosť zastoupení stran způsobilosti té postrádajících, jakož i potřeba zvláštního zmocnění k vedení sporu neb snad jen k jednotlivým úkonům procesním, posouditi sluší dle platných zákonů, leč by c. ř. s. něco jiného stanovil (§ 1 c. ř. s.).